

Posudek na diplomovou práci

Patrik Vedral: Náboženský vývoj Plzně za první republiky, Praha 2017.

Práce je zaměřena na téma, které je podle mého soudu velmi inovativní a originální, když sleduje vývoj moderního města optikou dynamiky náboženských poměrů. Výběr Plzně také považuji za poměrně šťastný, protože lze v této době ukázat propojenost sociálních procesů důležitého industriálního centra s konfesní situací. Autor dokázal využít možností, které se mu v této souvislosti nabízely. Velmi dobře zde již v úvodní části (perioda 1860-1914) rozpracoval téma vztahu antiklerikalismu a vzrůstu sekularizace ke konkrétnímu politicko-sociálnímu prostředí v regionu, tedy zejména k působení silné sociální demokracie a zachytil proměnu antikatolických nálad jako určitého kulturního kódu, který je charakteristický pro konec 19. století, a který se těšil stále větší prestiži mezi obyvatelstvem. Rekonstruuje zde velmi dobře podobu a příčinu antiklerikálních narativů. I na příkladu Plzně ukazuje, že velké množství katolíků bylo v církvi pouze formálně a udržovalo jen zvykové vnější rituály, často bez hlubší znalosti věrouky a beze snahy svoji víru prohlubovat (podle autora ještě v roce 1910 se ke katolické víře hlásilo 95% obyvatel Plzně, ovšem v roce 1921 následuje strmý pád na 62%-s. 66). Stejně dobře zpracovává i vytváření obranných strategií, které vycházely z katolických pozic, a to především formou politické angažovanosti, která byla konkrétně v Plzni úspěšná zejména na bázi nižšího duchovenstva. Slabinou těchto strategií však byla skutečnost, že se nepodařilo vedle středostavovské intelektuální elity do spolupráce více zapojit zejména dělnické vrstvy, což pro průmyslový charakter města bylo v této době naprosto klíčové. Je dobře, že připomíná i důležité, doslova iniciační události z doby první světové války, tedy z let 1917 a 1918, především střelbu vojáků na hladovějící děti v Koterovské ulici, jejíž dozvuky jen ukazovaly ztrátu pozic katolických elit ve městě (s. 81).

Události v regionu zachycuje také na základě zapojení biografických pohledů, když do práce promítl i portréty dvou zajímavých osobností, které určovaly náboženskou situaci ve městě - Karla Farského a Antonína Havelku. Farský, který působil v Plzni jako katecheta, se již v červnu 1918 dostal do konfliktu s arcibiskupem Huynem, jejichž představy o další budoucnosti katolické církve byly plně nekompatibilní. Farský ztělesňoval navíc radikální, až revoluční konfesní proud, který v roce 1920 vyústil až v překreslení konfesní mapy v Československu. Antonín Havelka reprezentuje spíše umírněně reformistický proud, který nakonec zůstal loajální vůči katolické věrouce i katolické institucionální podobě církve. Pro meziválečné období se soustředí na tři velké konfese, které jsou pro daný region relevantní - církev československou, římskokatolickou a českobratrskou evangelickou, a přehledně zde sleduje jejich vývoj i jejich reprezentaci, stejně tak jako zachycení role náboženství v sociální, národnostní a genderové sféře. Oceňuji, že zde reflektoval také generační vliv na utváření strategií v jednotlivých konfesních milieue, což je zajímavé například v katolických kruzích, kde se mladá generace vymezovala silně konzervativně a obranářsky.

Práce se velkou měrou opírá zejména o dobový regionální tisk a relevantní literaturu. Autor zde shromáždil důležité poznatky, které na konkrétním příkladu významného českého regionu dokreslují a doplňují obecnější trendy v politické, sociální a duchovní interakci konfesního prostředí se sekulární skutečností. K práci nemám zásadnější výhrady. Z hlediska obsahového i metodologického se jedná o mimořádně zdařilou práci, kterou plně doporučuji k obhajobě. Navrhuji také, aby byla hodnocena jako "výborná".

Doc. Mgr. Jaroslav Šebek, Ph.D.

Historický ústav AV ČR, v.v.i.

Prosecká 76

190 00 Praha 9